Ч. 105. Субота 12 (25) мая 1901. Рік XI.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 12.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в аґенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Староствах на провінциї:
на цілий рік К. 4·80
на пів року „ 2·40
на чверть року „ 1·20
місячно . . „ —·40
Поодиноке число 2 с.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік К. 10·80
на пів року „ 5·40
на чверть року „ 2·70
місячно . . „ —·90
Поодиноке число 6 с.

Вісти політичні.

(Проект закона о обезпеченю приватних урядників. — Граф Голуховский про політичне положене.

Як було вже згадано, внесло правительство на однім з послїдних засїдань палати послів проект закона о обезпеченю приватних урядників на старість і на случай неспосібности до працї. Зміст проекту такий: Проект накладає на всїх людий, почавши від 18 лїт житя, зістаючих в приватній службі, за місячною або річною платнею, виносячою що найменше 600 корон річно, обовязок обезпеченя. Виняті суть мужчини, що по 50. роцї, а женщини, що по 40 роцї житя одержали посаду, з котрої виливає обовязок обезпеченя. Проект установлює три кляси приватних урядників, а то: 1) з річними поборами до 1200 К.; 2) від 1200—1400 К.; 3) над 2400 К. Предметом обезпеченя суть: 1) рента на случай нездібности до заробкованя, 2) рента на старість, 3) підпомога в разї браку посади, 4) рента вдовича, 5 додатки на виховане дїтий, 6) евентуальний одноразовий даток для родини, лишеної по померших приватних урядниках. В першій клясї виносить рента, на случай нездібности до працї, 600 К., рента на старість 900 К., рента вдовича 300 К.; в другій клясї рента, на случай нездібности до працї, 900 К., на старість 1350 К., вдовича 400 К.; в третій клясї рента, на случай нездібности до працї, 1200 К., на старість 1800 К., вдовича 600 К. Підмога на случай браку посади, удїлювана найдовше через 12 місяців, є рівна рентї на случай нездібности до працї. Додатки на виховане дїтий виносять пересїчно 10—20%, а згаданий висше одноразовий даток 50% тої ренти. На ту асекурацию платить ся або премії або т. зв. доплати. Премії виносять місячно: в першій клясї 4·50 К. від роботодавця і 3 К. від обезпеченого, в другій клясї 6·75 К. від роботодавця і 9 К. від обезпеченого. в третій клясї по 9 К. від роботодавця і обезпеченого. Ті обезпеченя доконує або окремий, в тій цїли повстали маючий пенсийний заклад під правительственним доглядом, або приватний асекурацийний заклад, також позістаючий під доглядом правительства.

Буджетова комісия угорскої делеґациї зібрала ся в середу о годинї 4-ій по полудни на засїдане, на котрім мінїстер справ заграничних ґр. Голуховский виголосив довше експозе о полїтичній ситуациї. Мінїстер обговорював насамперед обширно справу хіньску, участь в нїй Австро-Угорщини, дотеперішний хід переговорів, а відтак з черги приступив до обговореня відносин европейских. Насамперед говорив мінїстер о відносинах на найблизшім Всходї, при чім замітив, що там навіть істнуюче на щастє добре порозуминє між Австро-Угорщиною і Росиєю не в силї все успішно впливати. Хоч то порозуминє віддало вже чималі услуги мировим інтересам Европи, то однако не можна бути певним що не лучить ся нїяка несподїванка. Австро-Угорщина не бажає нїяких користий територияльних коштом других, але й не може дозволити на замахи против істнуючого ладу, або на наміри, які грозили би державному становищу Австро-Угорщини. До критичних прояв на Балканї, на котрі особливо звертає ся увага нашої держави, належить теперішна стояча в звязи з справою македоньскою аґітация в Болгариї, а то як з причини небезпечности для відносин Болгариї до Туреччини так і з причини небажаного впливу на иньших. Нинї коли аґітациї комітету революцийного в Болгариї довели вже до напруженя між кабінетами румуньским і болгарским можна предвидїти, яка небезпечність грозилаби европейскому мирови, колиб було прийшло до війни між тими двома державами. Держави не щадили напімнень правительству болгарскому, котрому не можна не зробити закиду, що надто великою повільностию провинив ся в тім случаю. Однако то правительство придержуючись одержаних рад, взяло ся енерґічно до дїла і єсть надїя, що удасть ся єму вкінци спинити македоньску аґітацию і обезсилити македоньский комітет, що став ся немов другим правительством в Болгариї. Лише з другої сторони належалоби бажати, аби і Туреччина инакше вела ся в Македониї і перевела раз ті реформи, яких від неї домагає ся населенє, бо самі строгі заряджения войскових властий не причинять ся до тревалого втихомиреня загального невдоволеня. В Сербії обіцюють собі по новій конституциї поліпшеня полїтичного положеня і хотять всїми силами довести державу до ладу. Австро-Угорщина желає Сербії поводженя, маючи надїю, що Сербія буде уникати всего, що могло би нарушити добрі єї відносини до Австриї і ослабити прихильність монархії для сербскої держави.

Вкінци обговорював мінїстер загальний напрям заграничної полїтики Австро-Угорщини і піднїс, що так як доси підставою тої полїтики єсть тїсна звязь тридержавного союза і плеканє приязних відносин до всїх иньших держав, а особливо до сусїдної Росиї. Згадав ще о на-

---

7)

ПЛАНЕТИ СОНІЧНОГО СЬВІТА.

(Написав К. Вербенко.)

IV.

Прогалина сьвітова межи Марсом і Юпітером та малі пля590нети в нїй або планетоіди. — Церес і Паляс.

(Дальше).

Нинї повно всюди „специялїстів“, не лиш на земли, але й на небі. Річ зовсім проста, бо при збільшеню всїляких средств і способів до роботи, збільшив ся і материял до неї так, що один чоловік не дав би всему раду. Длятого і межи астрономами поробили ся специялїсти. Але не треба гадати, що люди, котрі поставили собі за цїль житя лазити по небі межи зьвіздами, перестали вже бути людьми практичного житя; знають і они дуже добре ріжницю межи теориєю а практикою, і длятого богато з них аж тогди поробило ся специялїстами, коли всїлякі товариства наукові, а навіть і деякі приватні люди стали визначувати за відкрите тих малесеньких планет, що знаходять ся в згаданій вже прогалинї сьвітовій межи Марсом а Юпітером. Так поробили ся специялїсти, що полюють на планети. Нинї то польованє дуже улекшене; раз знає ся докладно, де треба шукати планет на небі, а відтак і має ся до того дуже добрі способи.

Фотоґрафія заняла в астрономічних розслїдах несподївано дуже важне місце, і она то помагає нинї неодно відкрити в просторі сьвітовім, чого би чоловік може не то голим оком, але навіть і дальновидом недобачив. За помочию фотоґрафії відкрито нинї вже дуже богато малесеньких планет. Спосіб впрочім дуже простий: Відповідно приладжену плиту фотоґрафічну виставляє ся у відповідних до того дальновидах на дїланє сьвітла зьвізд, а тогди сьвітло, ідуче від якоїсь зьвізди, зробить на плитї таку точечку, якою представляє ся зьвізда в дальновидї, хоч би то була лиш дуже малесенька зьвізда. Таким способом відкрив астроном Макс Вольф в Гайдельберзї 1892 р. дня 21 марта малесеньку планету або планетоїд, названий опісля Свея, а записаний в катальозї планетоїдів під числом 329. Межи точечками на фотоґрафічній плитї що означали зьвізди, показала ся була малесенька довга смуга а не кругла тика. Се впало зараз в очи, і ось яке знайшло ся поясненє на то. Плита фотоґрафічна мусить бути виставлена через довший час, щоби на нїй навіть дуже слабе сьвітло далекої зьвізди могло відбити ся. Прилад до фотоґрафованя зьвізд, длятого, що він стоїть на земли, котра прецї обертає ся, єсть так зроблений, що він відповідно до того руху порушає ся також, і длятого єсть завсїгди звернений в однїй мірі до тих зьвізд, до котрих наставлений, а котрі не порушають ся. Длятого сьвітло від тих зьвізд робить на плитї круглі точки. Тимчасом на плитї, яку виставив був Вольф, межи кругленькими точками зьвізд зробила ся одна подовгаста черточка. А то длячого? Очевидно длятого, що через цїлий той час, як була плита виставлена, помежи всїма сталими зьвіздами якась одна пересувала ся щораз дальше, і так лишала слїд по собі, отже то була очевидно одна з тих зьвізд, що нїби блукають по небі і длятого називають ся планетами.

Дуже маленькі планети або планетоїди, звані також астероїдами, не так легко було відкрити, і першу з них відкрито случайно. Італїяньский учений Піяцці в Палєрмі, взяв ся був в 1800 р. поправляти тодїшний спис зьвізд, і в тій цїли що вечера, скоро небо було ясне, дивив ся на зьвізди. Дня 1-го сїчня 1801 роцї шукав він якусь зьвізду в громадї Бика, (там „Квочка“ і „Чепіги“), котра була записана в катальозї; він знайшов єї, а коло неї побачив ще й якусь другу дуже малесеньку. Він зараз зазначив собі на картї, де тота зьвізда стоїть. Коли на другий вечер вишукав ту саму зьвізду, побачив, що она вже посунула ся трошки дальше. Єму здавало ся, що він попередного вечера хибно зазначив єї місце, і длятого тепер зазначив ще раз єї місце з як

вязаню дипльоматичних зносин з Мехіком і о еміґрациї, в наслідок чого треба було утворити кілька консулятів. — Експозе п. Міністра приймили делеґати гучними оплесками.

Новинки.

Львів дня 24 го мая 1901.

— **Іменованя.** П. Міністер судівництва іменував радниками суду кравого при трибуналах I. інстанциї: секретарів судових дра Тад. Праґловского в Коломиї для Коломиї, Володисл. Кропіньского з Перемишля для Стрия: заступника держ. прокуратора Алекс. Позняка з Тернополя для Стрия, а начальника суду пов. в Немирові Теофіля Васіяновича іменував радником полишаючи его на дотеперішній посаді начальника в Немирові.

— **Перенесеня.** П. Міністер судівництва перепіс: начальника пов. суду з Підгуца Андр. Вічковского і радника-начальника пов. суду з Вишнівчика Бронисл. Левицкого обох до окружн. суду в Сяноці.

— **ВПреосьв. митрополит Шептицкий** поздоровів уже на стілько, що вже від середи почав що дня о годині $7^1/_2$ вечером проповідати в церкві сьв. Юрія на богослуженях в честь Матери Божої. Що вівтірка відбувають ся у митрополита конференциї сьвященичі, на котрих по-при справах релігійних і обрядових обговорюють ся також справи економічної і социяльної натури. Ті послідні справи обговорює митрополит також з деякими сьвітскими Русинами. Для поратованя здоровля (за-для хорої ноги) митрополит, як відомо, має виїхати кудись на купелї; куди, доси ще не відомо.

— **Канонічна візитация Преосьв. епископа Константина Чеховича.** З Сянока пишуть нам: Дня 21-го с. м. прибув до повіта сяніцкого епископ перемискиий Преосьв. Чехович. На дверци в Новім Загірю о години 10-ій рано повитали Преосьв. члени сяніцкої ради повітової, радник Намістництва староста Поглодовский, клир обох обрядів і великі товпи народу. З Загіря від'їхав Преосьвященний зелїзницею до Щавного-Куляшного, де сейчас розпочав візитацию тамошної парохії. Вечером зложив епископ візиту маршалкови сяніцкого повіта п. Трусколяскому в Полонній, де зібрала ся численно доохрестна шляхта. На другий день виїхав епископ кіньми на дальшу візитацию розлого ясліского деканату. В перших днях червня перерве Преосьвященний візитацию і удасть ся до Перемишля на кілька днів, а відтак верне і закінчить візитацию парохій в околици Риманова.

— **З товариства ім. Котляревского у Львові.** На зборах літературної секциї дня 21-го с. м. переведено доповняючий вибір заряду секциї, а іменно вибрано заступником директора п. Миколу Заячківского, секретарем п. Володимира Старосольского, а заступником секретаря п. Зенона Кузелю. Заряд має на найблизших засїданях уложити регулямін секциї, і застановити ся над справами піднесеними на зборах: видавати драматичні твори, з яких могли би користати драматичні кружки на провінциї, а друге, оголосити конкурс на написане театральної штуки. Крім того заряд має ще инші важні задачі, як заєновуванє драматичних кружків, удїлюванє їм всяких інформаций і т. ин.

— **Філїя руского товариства педаґоґічного в Буску** устроює дня 27-го н. ст. мая о годинї $7^1/_2$ вечером в сали касиновій вокально-музичний концерт. Програма: 1) Відчит, п. О. Л. 2) Вахнянина „Урра у бій", хор муж. 3) Купчиньского „А звідсп гора", „Ой чи" міш. хор сільский. 4) Шевченка „Тополя", деклямация, п-на О. П. 5) Шевченка-Топольницкого „Ой три шляхи", хор муж. 6) Купчиньского „Верховино з коломийками" і Лисенка „Та туман яром", хор міш. 7) Конка „Де срібнолентий" хор муж. 8) Гра на цитрі, о. Є. К. 9) Шевченка „Посланіє", деклямация, Ф. Б. 10) Гуналевича-Вахнянина „Наша жизнь", муж. хор. Крісло первоирядне 2 К., другорядне 1 К. 60 сот., вступ на салю 1 К.

— **Загальні збори** скликує отсим Рада управляюча товариства „Підгірска Спілка для торговлї безрогами і худобою рогатою, тов. зареєстр. з обмеж. порукою в Станиславові", на день 6-го червня н. с. р. на годину 3 по полудни в сали Руської Бесїди ул. Собіского 28, дім Розенберґової. Порядок зборів: 1. Справоздане з діяльности ради управляючої. — 2. Вибір нової ради управляючої і комітету контрольного. — 3. Внесеня членів. — За раду управляючу Підгірскої Спілки в Станиславові, дня 22 мая 1901. — *Др. М. Коцюба. Др. М. Бучиньский.*

— **Пригода на відпусті.** Панї Павл. Малаховска вдовиця по рускім пароху вибрала ся на відпуст до Крехова і забрала з собою цінні папери а іменно акцию 4% позички кравої на 2.000 К., дві такі акциї по 200 К., лист заставний товариства кредит. земского на 1000 К. а другий на 200 К. і всїлякі документи. На відпусті все її то вкрадено. Наука з того, що на відпуст не треба брати цінних паперів з собою, а коли вже хтось боїть ся лишити їх дома, то нехай віддасть в депозит.

— **Адвоката дра Фердинанда Краттера,** котрий свого часу спроневірив гроші, втік був до Америки, засудив суд вчера на 4 місяці тяжкої вязниці, заостреної постом раз в місяць і на покрите шкід і на утрату дипльому та заплату коштів судових. Кратер приняв вирок, а лиш зголосив жалобу неважности що-до звороту здефраудованих гроший.

— **Кровава подія.** В Манастирци коло Ліска прийшло до проливу крови, з причини незгоди межи селянами а двором. Двох селян погибло на місци від куль, а третий, тяжко ранений, сконав вечером. Розходило ся о посїдане пасовиска, до якого признавали ся селяни і властитель села, гр. Красїцкий. В критичнім дни явили ся на спірнім пасовиску жандарми і старали ся успокоїти товпу селян (около 200 людий), але коли селяни не послухали візваня, і кинули ся на одного лісного — жандарми дали огня. Убитих не дозволили селяни забрати з пасовиска, і поставили над ними сторожу. — З Сянока спроваджено відділ війска, щоби запобігти розрухам, а зі староства і з суду з'їхали на місце комісиї, аби справу розслідити.

— **Бресчі,** убийник короля Гумберта, повісив ся у вязници Сан Стефано. В послїдних часах став він був дуже понурий і хотів часто говорити, але ему не давано. Говорив кілька разів, що вже не довго буде жити. Тамтого тиждня хотів він побити дозорців вязниць, а тогди его звязано і наложено на него кафтан. В послїдних днях став він був дуже мовчаливий і задуманий, а минувшої ночи повісив ся на шнурі, який зробив собі із свого власного одїня. Келя, в котрій Бресчі сидів, була на $2^1/_4$ метра широка, 4 метри довга і 3 м. висока, а в стели було мале віконце. Єму не було вільно з ніким говорити, лиш хиба з директором вязниці коли о то попросив, з лїкарем, на случай хороби, і з сьвященником, коли би мав вмирати. Щоби в кели мав якусь розривку, давано ему соломи до виплїтаня.

найбільшою точностию. Ба, але бо третого січня побачив, що тота звізда стоїть вже знову в иншім місци, як стояла вечером дня 2 січня; він зазначив єї місце ще раз, а 4 січня побачив, що она знов змінила своє місце. Піяцці був тепер певний того, що він відкрив якусь малесеньку планету. Треба ще лиш було вишукати дорогу, котрою тота планета іде. Він хотів то сам зробити, щоби тим вславити ся, що ось то він відкрив якусь планету, і длятого не говорив о своїм відкритю нічого. Але він не міг якось обчислити дороги тої нової звьізди, і зам не знав, чи то, як єму здавало ся, якась планета в прогалині сьвітовій межи Марсом а Юпітером, чи може якась комета. Дня 24 січня написав він о тім своїм відкритю до астрономів в Міляні і Берлинї. Але що тогди не було ще зелїзниць, а як-раз була війна в сусїдних краях і почта дуже рідко ходила, то они дістали его лист аж за три місяці.

Тимчасом нова планета так була підійшла близько до сонця, що єї не можна вже було видїти, і другі астрономи на основі спостережень Піяцці'го взяли ся рахувати і в той спосіб означили місце, де би она знов показала ся, а поки що Піяцці охрестив єї іменем „Церес Фердинандеа" в честь короля Фердинанда. Деякі астрономи не хотіли згодити ся на то єї прізвище і остаточно лишило ся імя Церес а для нової планети придумано ще значок в видї серпа.

Але головна річ була в тім, щоби обчислити дорогу сеї планети і означити місце, де би єї можна знов побачити. Того не міг ніхто зробити; аж знайшов ся молоденький, тогди 24-лїтний ученик, славний опісля математик і астроном Ґавс, котрий то зробив. В ночи дня 7 грудня 1801 р. віднайшов нову планету знову астроном Цах, опираючись на рахунку Ґавса і се був найбільший тріюмф для астрономів головно же для Ґавса. Тогди то показало ся, що в тій прогалині межи Марсом а Юпітером, котру доси уважано за порожну, знаходять ся якісь малесенькі планети. Від тої пори аж до кінця марта 1899 р. відкрито таких астероїдів аж 444; їм понадавано всїлякі імена, а крім того ще й понумеровано в той спосіб, що число кождого астероїда вставлено в мале колїсце. Імена перших десятьох астероїдів суть слїдуючі: Церес, Палляс, Юно, Веста, Астреа, Ґебе, Іріс, Фльора, Метіс і Ґіґеія. Почавши від 1893 р. надають вже астероїдам лиш дуже рідко які імена а значать лиш числами, бо їх вже тілько відкрито, що остаточно забракло астрономам концепту. З тих, які відкрито в 1898 р. лиш тром надано імена, іменно: Ерос (ч. 433), Гунґарія (434) і Оґайо (ч. 439).

Придивім же ся бодай двом першим астероїдам а з них пізнамо і натуру прочих.

Із всїх тих планетоїдів або астероїдів, які доси знаємо, єсть найбільшою Церес (Церера). Она має в промірі лиш 804 кільометрів, а єї поверхня має мало що більше як 2 міліони квадр. кільометрів, отже єсть майже три рази так велика як Австро-угорска монархія. Она потребує мало що не 5 літ (4 р. і 219 дн.), щоби раз оббічи довкола сонця, а в найдальшій віддали від сонця єсть віддалена від него майже три рази (2·980) тілько, що наша земля; коли же підійде найблизше до сонця, то єсть як-раз півтретя раза так далеко віддалена як наша земля. Церес єсть незвичайно темна а з того можна вносити, що на ній нема ніякого воздуха. Більше нічого не знає ся о сій маленькій планетї.

Дня 28 марта 1802 р. відкрив астроном Ольґерс в прогалині межи Марсом а Юпітером другий астероїд, котрий названо Палляс. Єсть то також малесенька звьізда, котра сьвітить ще слабше як Церес. Дорогу сеї планетки обчислив був також Ґавс та звернув ще увагу на то, що дороги сих обох астероїдів перетинають ся з собою, а в тім місци, де ті дороги перетинають ся, можуть обі планетки дуже легко зійти ся. Се навело Ольґерса на здогад, що Церес і Палляс то мабуть кусні якоїсь більшої планети, котра мабуть колись розпукла ся і розпала ся на кусні. Та первістна планета мусїла очевидно колись займати то місце, де нині знаходить ся прогалина межи Марсом а Юпітером.

Планетка Палляс має в промірі кругло 440 кільометрів, а обем єї кулї єсть длятого 1382 кільометрів. Она підходить до сонця на 312 міліонів кільометрів а буває найдальше віддалена від него на 510 міліонів кільометрів. Обі сї перші планетки в порівнаню з нашим місяцем представляють таку величину, що з місяця можна би наробити 80 таких куль як Церес а більше як 350 таких як Палляс. Дорога астероїда Палляс єсть значно подовгасто-кругла і подібна до дороги Меркура, а що найзамітнїйше, то та обставина, що дорога сеї планетки єсть нахилена до дороги землї на 34 і майже пів степеня. Впрочім і о ній не знає ся більше нічого.

Найменші з астероїдів мають пересїчно по 15 кільометрів в промірі, а поверхня їх не має більше як около 700 квадр. кільометрів. Як би хто хотів об'їхати ті малесенькі сьвіти, мусів би зробити около 47 кільометрів або 6 миль. Добрий піхотинець обійшов би їх за день довкола. Як би така малесенька звьізда мала ту

Телеґрами.

Шанґай 24 мая. Тутешні часописи доносять, що Лїгунчан одержав від хіньского цісаря телеґраму з приказом, аби як найскорше покінчив мирові переговори, щоби цісарский двір міг вернути до Пекіну.

Льондон 24 мая. Часописи доносять з Шанґаю, що ґр. Вальдерзе повідомив хіньскі власти, що войска держав полишать Пекін аж по повороті цісарского двора до Пекіну і по єго — Вальдерзого — авдиенциї у хіньского цісаря.

Капштадт 24 мая. Були тут три нові случаї джуми.

Петербург 24 мая. В фабрицї зелїза фірми Обухов коло Петербурга вибухли грізні забурення. Візвано войско, котре зробило ужиток з оружя. Один робітник убилий, 9 ранених. Арештовано 120 робітників.

Переписка зі всїми і для всїх.

Просимо не присилати анї марок листових, анї карт кореспонденцийних, бо листовно не відповідаємо нікому.

М. С.: Що до конкуренциї церковної то річ так ся має: Після §. 8 закона з 16 цьвітня 1896 зміняючого в дечім закон з 15 серпня 1866 мають платити датки на будинки церковні і взагалї на потреби церковні: 1) Всї прихожани дотичного обряда; — 2) не мешкаючі в парохії католики того самого обряда і 3) всі правні особи, котрі після своєї установи не служать виключно або переважно цїлям иншого віроісповіданя (ерар, громада, публичні фонди), спілки і товариства. Сторони наведені під 2) і 2) платять лиш тогди, коли в парохії мають реальности, від котрих платять податок ґрунтовий або домовий, або коли в парохії мають якесь підприємство, якусь фабрику, робітню, або якесь занятє, від котрого платять податок зарібковий і доходовий але в громадї податковій, котрої округ лежить цїлком або по части в окрузї парохії. — Так каже закон. Із сего виходить, що коли якісь селяни не мешкають в парохії, але мають там свої ґрунти хоч би й без будинків і платять податок за той ґрунт і складають єго в тій самій громадї податковій, котра знаходить ся в парохії, то они мусять платити датки конкуренцийні. — Що до будинків шкільних то річ знов зовсїм инша і залежить також від постанов громади і від рішеня Кр. Ради шкільної; на школу можна домагати ся запомоги з фонду окружного або краєвого. — **Пренумератор „Народн. Часоп.":** Жиди від служби при сторожи фінансовій не суть виключені, але кождий, що вступає до тої сторожи, мусить давати поруку честного і коректного поведеня, значить, треба, щоби власть мала до него довірє, що він совістно і честно буде сповняти свій уряд і свою службу. Тимчасом як звістно і як то лежить вже в натурі жидів, они дуже скорі до всїляких інтересів, чистих і нечистих, а до того служба при сторожи фінансовій як-раз може подати легко нагоду і навіть впрочім зовсїм честного чоловіка, жида, звести на злу дорогу. Длятого під сим взглядом власти бувають осторожні і не виключають жидів, лиш вибирають таких, на котрих можна спустити ся. Найскорше могли би подавати ся на ту службу вислужені підофіцири з відповідною кондуітою. Хто хоче вступити до сторожи фінансової, повинен мати скінчений 17 рік житя, бодай скінчену школу видїлову або низшу ґімназию, сьвідоцтво моральности, сьвідоцтво здоровля і подати просьбу до ц. к. краєв. Дирекциї скарбу о принятє до служби і придїленє єго на случай принятя до якої окружної дирекциї. Поданє треба вносити на стемпли 1 К. і подавати через свою окружну дирекцию. По принятю треба ще відбути курс для сторожи фінансової у Львові. То само обовязує і на Буковинї. — **Юрко Юрків в Заг.:** Ви нам завдали дуже трудні питаня, бо щоби Вам відповісти докладно і ясно, треба би добре перестудиювати закони промисловий і податковий а то річ не так легка як здає ся. Навіть як би ми у когось фахового хотїли поінформувати ся, то треба би на балаканє стратити яку годину, дві, а до того нїхто не так скорий, тим більше ще за дармо. Ми то розуміємо, що відповідь на Ваші питаня може людям на селї дуже придати ся, але щоби когось научити, треба насамперед самому знати, отже мусите підождати як ми розглянемо ся в дотичних законах. — **Р. в Г.:** Скоро лїкар при бранцї сказав новобранцеви, що він ще за слабий і що прийде на другий рік, то нема на то ради. То не рация, що він чує ся здоровим; мимо того він може бути нездібним до войска і зараз в перших початках муштри міг би себе позбавити здоровля, а у войску наробити лиш клопоту. Ще перед бранкою може би було дало ся щось зробити і тогди були би взяли до войска а там на случай потреби були би віддали до шпиталю і призначили до якоїсь лекшої служби. Але тепер коли вже в протоколах затягнено, що „сим разом нездібний" то вже годї. Хиба нехай за місяць за два старає ся добровільно вступити; нехай піде до своєї доповняючої команди і там просить, щоби єго поставили перед комісию поборову; може приймуть. — **О. Ц. в Станиславові:** З Ваших льосів доси ще анї один не витягнений. — (Дальші відповіди пізнїйше).

(Просимо присилати питаня лиш на імя редактора Кирила Кахникевича, а не присилати анї марок, анї карт кореспонденцийних до відповіди).

саму густоту, що наша земля, то сила ваготи на єї поверхни булаби яких 850 разів менша, як у нас, отже наше кільо важило би там трохи більше як ґрам.

Із всего, що доси було сказано, виходить, що астероїди задля своєї малої величини стоять мов по серединї межи планетами а метеорами. Колиж взяти на увагу їх значно подовгасту дорогу, то можна сказати, що они творять перехід від планет до комет.

Звідкиж взяли ся тоті астероїди або малесенькі планети? Отсе питанє, на котре трудно дати яку відповідь, бо не знає ся зовсїм натури астероїдів. Як вже знаємо, Ольґерс уважав їх за кусні якоїсь планети. Трудно однакож допустити, щоби в тім місци, де тепер астероїди, була дійстно колись одна планета, котра би розсипала ся на дрібні кусні; то єсть здогад, котрий не опирає ся на нічім. Можна би прецї подумати собі також, що так само, як потворили ся в просторім сьвітовім великі планети, могли би потворити ся і маленькі. Впрочім противлять ся тому ще й деякі инші причини. Енке був найперший, котрий доказав, що дороги Церери і Палляди нїколи не перетинали ся, а відтак Нюкемб поставив доказ, що ясність і скорість тих планет не мають нїчого спільного, отже нема на чім показати, що ті зьвізди дійстно мають спільний початок. Найскорше ще може нам пояснити натуру і походженє астероїдів теория Канта і Ляпляса, після котрої цїлий сонїчний сьвіт вийшов із одної величезної мраковини сьвітової, в котрої осередку знаходило ся сонце. На найдальшім краю тої мраковини утворили ся найстарші тїла сьвітові і длятого положені найдальше від сонця; чим близше до сонця, тим пізнїйше творили ся тїла нашого сьвіта, тим довше знаходила ся на їх теперішнім місци сьвітова мраковина. Там, де нинї астероїди, мусїла бути сьвітова мраковина тогди, коли поза нею а з неї самої утворила ся вже була величезна планета Юпітер. Отся планета не дала мраковинї поза нею збити ся в одно велике тїло і розривала єї своєю силою притягаючою на кусні і так замість одної великої планети утворило ся множество маленьких тїл.

Обставина, що таке множество маленьких тїл знайшло ся разом в однім, розмірно малім місци, звернула увагу астрономів на себе, і они стали слїдити за тим, чи на дорозї астероїдів нема якогось окремо впорядкованя. Розслїди в сїм напрямі показали дійстно, що деякі астероїди мають щось так спільного з собою, що можна їх уважати яко належачих до спільної громади. Докладні розслїди в сїм напрямі довели до того, що удало ся всї знані доси астероїди впорядкувати після полос так, що всї подібні до себе творять окрему полосу. То впорядкованє опирає ся на природї тих планет і не єсть якесь случайне або штучне; оно єсть найлїпшим доказом, що астероїди не розкинені в прогалинї межи Марсом а Юпітером в розладї, як би то мусїло було стати ся, наколиби они були лиш куснями якоїсь одної планети, що колись розсипала ся, але що они витворили ся по всїй імовірности постепенно з мраковини нашого сонїчного сьвіта під впливом притягаючої сили Юпітера.

(Дальше буде).

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

З друкарнї В. Лозиньского — під зарядом В. І. Вебера. (Телефона число 569).